

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **N. A. N.**, zastoupen Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalované: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2015, č. j. 32 A 53/2015 – 13,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2015, č. j. 32 A 53/2015 – 13, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce N. A. N. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2015, č. j. 32 A 53/2015 – 13, i žalobou napadené rozhodnutí a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 4. 8. 2015, č. j. CPR-2110-3/ČJ-2014-930310-C235, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort ze dne 8. 12. 2014, č. j. KPPB-218469-46/ČJ-2014-060026-SV. Tímto rozhodnutím bylo žalobci podle ust. § 119 odst. 1 písm. c) bod 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění s tím, že doba, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, byla stanovena v délce jednoho roku, počínaje od okamžiku, kdy pozbude oprávnění k pobytu na území

České republiky. Současně byla žalobci stanovena doba k vycestování do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že dne 28. 11. 2013 nabytí právní moci rozsudek Nejvyššího správního soudu, kterým byla odmítnuta kasační stížnost žalobce ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobci bylo následně dne 8. 1. 2014 zrušeno vízum za účelem strpění pobytu a téhož dne mu byl vydán výjezdní příkaz s platností od 8. 1. 2014 do 6. 2. 2014. Dne 16. 1. 2014 podal žalobce žádost o vydání povolení k trvalému pobytu. Dne 6. 2. 2014 podal rovněž žádost o dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu dle ust. § 33 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Dne 17. 2. 2014 byla žádost žalobce o vydání povolení k trvalému pobytu zamítnuta a stejného dne mu nebylo uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu. Dne 10. 2. 2014 si pak podal žádost o dlouhodobý pobyt za účelem sloučení rodiny. Řízení o této žádosti bylo dne 20. 2. 2014 zastaveno a v době vydání rozhodnutí žalované probíhalo v dané věci řízení o odvolání. Krajský soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2013, publikovaný pod č. 3009/2014 Sb.NSS, dospěl k závěru, že žalobce podal žádost dle ust. § 33 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců až v okamžiku, kdy na území České republiky pobýval na základě výjezdního příkazu. Z tohoto důvodu mu nemohla svědčit domněnka legálního pobytu na území České republiky, a nelze proto přijmout závěr, že žádost o povolení k dlouhodobému pobytu podal v době platnosti víza k pobytu nad 90 dnů, a proto se na něj vztahuje ust. § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Neplatí-li domněnka, že žalobce má platné vízum ve smyslu ust. § 60 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, pak ani nemůže platit, že by v době jeho platnosti podal žádost o povolení k dlouhodobému pobytu. Námitku, že žalobce na území České republiky pobýval oprávněně, proto soud neshledal důvodnou. Žalobce neuvedl, co by jemu, jeho manželce a dceři bránilo v případném návratu do země původu, pokud by chtěli setrvat spolu. Případná obtížnější situace na trhu v zemi původu či rozdílná výše výdělků jsou sice racionálními důvody pro setrvání na území České republiky, z hlediska podmínek pro vyhoštění jsou nicméně irelevantní. Z hlediska Evropského soudu pro lidská práva jsou pak tyto důvody nemožnosti návratu do Vietnamu naprosto nedostačující. Nelze odhlédnout ani od toho, že se žalobce na území České republiky dopustil trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky. Správní orgány zhodnotily i to, že vietnamský jazyk nezapomněl, ve Vietnamu žijí oba jeho rodiče a další příbuzní. Netvrdil ani, že by mu v návratu bránil nepříznivý zdravotní stav. Co se týče obtíží se systémem VISAPPOINT, nelze argumentovat, že pro občany Vietnamu jsou stanoveny kvóty. Je právem státu určit počet cizinců z jednotlivých zemí, kteří jsou oprávněni na území České republiky vstoupit a legálně zde pobývat. Tvrzené obtíže navíc nejsou pro posouzení věci relevantní, neboť žalobce má spolu se svou manželkou a dcerou možnost vrátit se zpět do Vietnamu. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Stěžovatel namítl, že se krajský soud s námitkami pod bodem 1. žaloby vypořádal odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2013, ale nevypořádal se s námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí. Tím se dopustil stejného

pokračování

prohřešku jako správní orgány, avšak významnějšího, neboť v souladu s čl. 90 Ústavy České republiky a čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod jsou právě soudy povolány k ochraně (základních) práv účastníků řízení a k jejich nápravě. Pokud se soud nezabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného správního rozhodnutí a žádným způsobem na ni nereagoval, nejen že konkludentně posvětil správnost takového porušování základních práv účastníků řízení, ale současně i své rozhodnutí zatížil vadou nepřezkoumatelnosti. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu a žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná uvedla, že neshledala ve svém postupu pochybení a má za to, že postupovala v souladu s platnou právní úpravou. Navrhla proto, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ust. § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom sám shledal vadu uvedenou v odstavci 4, k níž musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud je vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud shledal, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Touto vadou byla skutečnost, že krajský soud nevyrozuměl o probíhajícím řízení osobu (konkrétně jeho manželku T. V. P., s níž správní orgány jednaly jako s účastnicí řízení), která by mohla být přímo dotčena ve svých právech vydáním rozhodnutí ve věci samé, a nevyzval ji, aby oznámila, zda v řízení bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení.

Podle ust. § 34 odst. 1 s. ř. s. osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.

Podle ust. § 34 odst. 2 s. ř. s. návrhové je povinen v návrhu označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, jsou-li mu známy. Předseda senátu takové osoby vyrozumí o probíhajícím řízení a vyzve je, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu současně stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; takové oznámení lze učinit pouze v této lhůtě. Současně s vyrozuměním je poučí o jejich právech. Obdobně předseda senátu postupuje, zjistí-li se v průběhu řízení, že je tu další taková osoba. O osobních údajích, o těchto osobách uváděných, platí přiměřeně ustanovení § 37 odst. 3.

Jak přitom Nejvyšší správní soud konstantně uvádí, neoznačí-li žalobce osobu, která přichází v úvahu jako osoba zúčastněná na řízení, nezabývá to předsedu senátu povinností zjistit okruh takových osob, vyrozumět je o probíhajícím řízení a vyzvat je, aby oznámily, zda budou svá práva v řízení uplatňovat (viz např. rozsudky ze dne 2. 5. 2007, č. j. 5 As 3/2007 - 68, nebo ze dne 14. 10. 2010, č.j. 1 As 67/2010-97; všechny zde citované rozsudky Nejvyššího správního soudu jsou dostupné na www.nssoud.cz).

V projednávané věci stěžovatel již v průběhu správního řízení tvrdil, že žije ve společné domácnosti se svou manželkou T. V. P., která má na území České republiky povolen trvalý pobyt. Na základě této skutečnosti již v průběhu správního řízení mimo jiné namítal, že rozhodnutí o správním vyhoštění nepřiměřeně zasahuje do jejich rodinného života. Správní orgány s manželkou stěžovatele jednaly jako s účastnicí řízení – byla přibrána jako účastník řízení s odůvodněním, že může být správním rozhodnutím přímo dotčena na svých právech nebo povinnostech, v záhlaví správních rozhodnutí byla označena jako účastník řízení a rozhodnutí jí také byla doručována.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že s ohledem na popsané skutečnosti, které jsou patrné již z obsahu žalobou napadeného rozhodnutí, měl krajský soud manželku stěžovatele vyrozumět o probíhajícím řízení a vyzvat ji, aby oznámila, zda bude v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Je-li totiž předmětem řízení před správním soudem rozhodnutí o vyhoštění cizince (resp. rozhodnutí o odvolání proti takovému rozhodnutí), přičemž cizinec tvrdí, že žije ve společné domácnosti s manželkou, která má povolen na území České republiky trvalý pobyt, a že správní rozhodnutí nepřiměřeně zasáhne do jejich rodinného života, a správní orgány s touto osobou jednají jako s účastníkem řízení, je ji nutno považovat za osobu přicházející v úvahu jako osoba zúčastněná na řízení. K obdobným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud nejen v případě rozhodnutí o správním vyhoštění (viz rozsudek ze dne 17. 1. 2014, č. j. 5 As 74/2013 - 48), ale také v případě rozhodnutí o zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu za účelem sloučení s rodinným příslušníkem – občanem Evropské unie (viz rozsudky ze dne 31. 8. 2012, č. j. 5 As 104/2011 - 102, a ze dne 23. 4. 2015, č. j. 7 Azs 80/2015 - 31). Správní soudy ostatně také v řadě řízení, jejichž předmětem bylo správní vyhoštění cizince, jednaly s partnerem (resp. manželem) cizince jako s osobou zúčastněnou na řízení (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2010, č. j. 2 As 71/2009 - 78, ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 As 119/2013 - 29, nebo ze dne 28. 5. 2009, č. j. 7 As 34/2009 - 64).

Jestliže krajský soud manželku stěžovatele nevyrozuměl o probíhajícím řízení a nevyzval ji, aby oznámila, zda bude v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. K takové vadě přitom musel Nejvyšší správní soud přihlédnout z úřední povinnosti (viz též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 As 39/2004 - 75, č. 1479/2008 Sb.NSS, ze dne 2. 5. 2007, č. j. 5 As 3/2007 - 68, nebo ze dne 12. 4. 2007, č. j. 7 As 60/2006 - 80). Pochybení krajského soudu totiž představuje porušení čl. 38 odst. 2 věty první Listiny základních práv a svobod (publikována pod č. 2/1993 Sb.), který se vztahuje také na případné osoby zúčastněné na řízení (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. II. ÚS 310/04, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Podle uvedeného článku má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti, aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Je-li přitom postupem

pokračování

správního soudu dotčeno základní právo osoby, která se o probíhajícím soudním řízení vůbec nemusela dozvědět, musí Nejvyšší správní soud k takové vadě přihlídnout i nad rámec kasačních námitek.

S ohledem na charakter této procesní vady sice Nejvyšší správní soud nemůže přistoupit k posouzení merita věci (neboť všechny dotčené osoby nedostaly možnost vyjádřit se k věci samé), to ovšem nebrání posouzení námitek týkajících se procesních vad v řízení před krajským soudem. Takovou námitkou je také stěžovatelem uplatněná námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Tu stěžovatel spatřuje ve skutečnosti, že se krajský soud nezabýval jeho námitkou nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Konkrétně stěžovatel v žalobě tuto nepřezkoumatelnost konkretizoval tak, že žalovaná v rozhodnutí uvedla pouze, že podání žádosti o dlouhodobý pobyt, resp. odvolání proti rozhodnutí, nezakládá fikci pobytu v souladu s ust. § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, aniž by daný právní názor řádně odůvodnila.

Podle ustálené judikatury platí, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný, jak uvážil o pro věc zásadních a podstatných skutečnostech, resp. jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodných skutečností, proč považuje právní závěry účastníků řízení za nesprávné a z jakých důvodů považuje pro věc zásadní argumentaci účastníků řízení za lichou (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, všechny dostupné na <http://nalus.usoud.cz>, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, č. 244/2004 Sb.NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, a ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75).

Těmto požadavkům krajský soud nedostál, neboť nijak nereagoval na stěžovatelovu námitku nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí. Stěžovatel tuto námitku v žalobě řádně konkretizoval, když uvedl, že žalovaná nezdůvodnila svůj právní názor, že podání žádosti o dlouhodobý pobyt, resp. odvolání proti rozhodnutí, nezakládá fikci pobytu v souladu s ust. § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Krajský soud k této otázce nezaujal žádné výslovné stanovisko a přistoupil přímo k věcnému přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí. Přezkoumal tedy rozhodnutí, aniž by přes výslovně uplatněnou námitku objasnil, zda rozhodnutí vůbec považuje za přezkoumatelné a proč tedy považuje námitku stěžovatele za lichou. Jakkoliv lze implicitně dovozovat, že krajský soud shledal žalobou napadené rozhodnutí přezkoumatelným, neboť je také přezkoumal (a dokonce je shledal věcně správným), nebyla v tomto směru v rozsudku vyjádřena žádná úvaha. Za této situace je nutno konstatovat, že krajský soud pominul jednu ze žalobních námitek a zatížil tak své rozhodnutí v této části nepřezkoumatelností.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2015, č. j. 32 A 53/2015 - 13, je nutno podle ust. § 110 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s. zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

V tomto řízení bude na krajském soudu, aby v souladu s ust. § 34 odst. 2 s. ř. s. vyrozuměl manželku stěžovatele T. V. P. o probíhajícím řízení a vyzval ji, aby sdělila, zda v řízení bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. V případě kladné odpovědi pak zajistí plné uplatnění jejích práv dle ust. § 34 odst. 3 s. ř. s. V následném rozsudku krajský soud posoudí všechny žalobní námitky, včetně námitky nepřezkoumatelnosti žalobou napadeného rozhodnutí z toho důvodu, že žalovaná nezdůvodnila svůj právní názor, že podání žádosti o dlouhodobý pobyt, resp. odvolání proti rozhodnutí, nezakládá fikci pobytu v souladu s ust. § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

Podle § 110 odst. 4 s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

Kasační soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. ledna 2016

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu